

Omdat scholing werkt!

Jaarverslag schooljaar 2017-2018

Gemeenschappelijke Regeling schoolverzuim en
voortijdig schoolverlaten West Kennemerland

T 023-5113660 E info@leerplein-mzk.nl www.leerplein-mzk.nl

POSTADRES Postbus 511, 2003 PB Haarlem

> Omdat scholing werkt!

1 Inleiding

Het is belangrijk dat elke jongere zich optimaal ontwikkelt om een zelfstandige en volwaardige positie in de maatschappij te verwerven. Een van de middelen bij die optimale ontwikkeling is scholing. Uiteraard geldt dat elke jongere zich op zijn of haar eigen niveau ontwikkelt en scholing volgt. Niet alle jongeren zijn immers in staat om een startkwalificatie (diploma HAVO of MBO 2) te halen.

Uitgangspunt van het beleid van het Leerplein is dat elke jongere telt en dat de jongere centraal staat in de aanpak van verzuim en voortijdig schoolverlaten (VSV)! Wij zijn van mening dat alle jongeren recht hebben op onderwijs. Onze regionale visie daarbij is dat in principe elke jongere van 5 tot 27 jaar een passend scholingsaanbod dient te ontvangen. Daarbij zijn de mogelijkheden van de jongere leidend. De medewerkers van het Leerplein streven ernaar, in samenwerking met ketenpartners, te zorgen dat zoveel mogelijk jongeren hun recht op onderwijs verzilveren en op een passende plek terecht komen.

Onze visie is vertaald in het meerjarenbeleidsplan **Aanval op de Uitval! Regionale Agenda voor de Toekomst 2015-2018**. In dit beleidsplan worden tevens de regionale ambities verwoord om het aantal verzuimers, thuiszitters en (nieuwe) voortijdig schoolverlaters te verminderen. Een meerjarenbeleidsplan voor de jaren 2019-2022 zal de nieuwe beleidsvisie weergeven, evenals de ambities voor de nieuwe periode. De ambities kunnen in de regio alleen gerealiseerd worden door een intensieve samenwerking met de schoolbesturen voor Primair Onderwijs (PO), Voortgezet Onderwijs (VO) en het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO) en diverse andere ketenpartners in de regio.

De kern van de aanpak van verzuim, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten is samenwerken. Daarbij moeten partijen, in het belang van de jongere, bereid zijn om over de grenzen van hun eigen taken en verantwoordelijkheden heen te kijken. Voor het Leerplein geldt in de aanpak van deze drie speerpunten het volgende:

De kern van de aanpak van verzuim, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten is samenwerken.

- In de *verzuimaanpak* werken we niet alleen repressief maar ook preventief, bijvoorbeeld door het houden van spreekuren op scholen. Verantwoordelijkheden en afspraken met ketenpartners zullen in de komende periode regionaal worden vastgelegd in een protocol.
- In de aanpak van *thuiszitters* zullen wij ons vooral richten op het omlaag brengen van de duur van het thuiszitten (langdurig relatief verzuim). Wij sluiten hiermee aan bij het landelijk thuiszitterspact door te streven naar het vinden van een alternatief voor de jongere binnen drie maanden. De afspraken over de samenwerking rondom thuiszitten zullen in de komende periode worden vastgelegd in een regionaal thuiszitterspact.
- Binnen de aanpak van voortijdig schoolverlaten is veel aandacht voor oud vsv-ers (jongeren die vóór het lopende schooljaar zijn uitgevallen en nog geen 23 zijn) en voor jongeren in kwetsbare posities. Voor de laatste doelgroep worden o.a. uitstroomtafels belegd wanneer doorstroom vanuit PRO, VSO of VMBO niet lijkt te lukken.

Over de resultaten van de inspanningen van de leerplichtambtenaren, de RMC trajectbegeleiders en over het gevoerde beleid in het schooljaar 2017-2018 brengt het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Verzuim en Voortijdig Schoolverlaten West-Kennemerland verslag uit in dit jaarverslag. De opbouw van dit jaarverslag volgt die van het meerjarenbeleidsplan en gaat specifiek in op de thema's (preventieve) verzuimaanpak, thuiszittersaanpak en aanpak van voortijdig schoolverlaten inclusief jongeren in kwetsbare posities.

2 Het Leerplein

Het Leerplein is het regionale bureau leerplicht en RMC in de regio Zuid-Kennemerland en IJmond. Het bureau begon in januari 2014 als een samenwerking van 9 gemeenten. De samenwerking werd vastgelegd in een Gemeenschappelijke Regeling (GR) waarin taken op het gebied van leerplicht, voortijdig schoolverlaten en RMC en leerplicht- en RMC-administratie aan de faciliterende gemeente Haarlem werden gemandateerd. De gemeenten in Zuid-Kennemerland kozen ervoor om alle genoemde taken over te dragen aan het Leerplein. De gemeenten in de IJmond hebben besloten de uitvoering van leerplicht lokaal te blijven doen. Het Meerjarenbeleidsplan 2015 tot en met 2018 vormt het kader waarbinnen genoemde taken worden uitgevoerd. Per 1 januari 2019 zal de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude uittreden uit onze regio en uit de GR en toetreden tot een andere RMC-regio.¹

¹ Per 1 januari 2017 was de gemeente Uitgeest vanwege een gemeentelijke fusie reeds uitgetreden uit onze regio en daarmee uit de GR en toetreden tot een andere RMC-regio.

De totale vaste formatie van het Leerplein bedraagt aan de start van het schooljaar 2017-2018 **20,16 fte**, verdeeld over **25 personen**.

De Gemeenschappelijke Regeling heeft een bestuur (gemeenschappelijk orgaan) bestaande uit de wethouders onderwijs van de deelnemende gemeenten. In het schooljaar 2017-2018 zijn dat de volgende bestuurders (na de verkiezingen in maart 2018 is een deel van het bestuur ingevuld met andere bestuurders):

- Gemeente Beverwijk, dhr. Haydar Erol (opgevolgd door mevr. Brigitte van den Berg)
- Gemeente Bloemendaal, dhr. Ton van Rijnberk (opgevolgd door mevr. Susanne de Roy van Zuidewijn)
- Gemeente Haarlem, dhr. Merijn Snoek (voorzitter, opgevolgd door dhr. Jur Botter)
- Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, dhr. Raymond van Haeften
- Gemeente Heemskerk, dhr. Aad Schoorl
- Gemeente Heemstede, dhr. Sebastiaan Nieuwland (opgevolgd door dhr. Sjaak Struijf)
- Gemeente Velsen, mevr. Annette Baerveldt (plaatsvervangend voorzitter, opgevolgd door mevr. Marianne Steijn)
- Gemeente Zandvoort, dhr. Gert Toonen (opgevolgd door dhr. Joop Berendsen)

3 Visie Leerplein

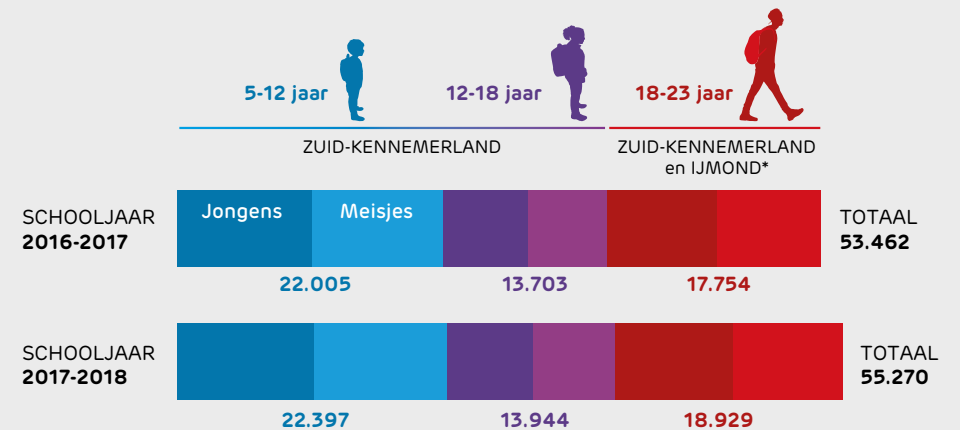
In de regio Zuid-Kennemerland wonen 33.531 jongeren van 5 tot 18 jaar, de leerplichtdoelgroep. In de regio Zuid-Kennemerland en IJmond wonen 21.739 jongeren van 18 tot 23 jaar, de RMC-doelgroep. Totaal gaat het om 55.270 jongeren in de regio. Dit zijn potentieel de jongeren die vanuit het Leerplein begeleid worden. Wanneer we deze cijfers afzetten tegen de verzuim- en uitvalcijfers zien we direct dat het met veel jongeren goed gaat in het onderwijs. Slechts een beperkt aantal jongeren heeft extra begeleiding nodig om een diploma te behalen. Voor deze groep is specifiek beleid noodzakelijk om te voorkomen dat zij gaan verzuimen, thuiszitter of voortijdig schoolverlater worden.

Regionale uitgangspunten

De regionale visie is, zoals verwoord in het meerjarenbeleidsplan **Aanval op de schooluitval**, dat "in principe elke leerling van 5 tot 23/27 jaar² een passend scholingsaanbod dient te ontvangen".

2 De doelgroep voor RMC is de doelgroep van 18 tot 23 jaar. In samenwerking met Werk en Inkomen spreken de RMC medewerkers echter ook jongeren van 23 tot 27 jaar die in het kader van de Participatiewet een uitkering aanvragen, om te bezien of scholing een optie is.

Potentiële doelgroep Leerplein: Aantal jongeren in de regio, schooljaar 2016-2017 en 2017-2018

* NB: de jongeren van 5-18 zijn alleen de jongeren die wonen in een gemeente in Zuid-Kennemerland. Over de leerplichtigen uit de IJmond verantwoordt de gemeenten uit die regio zich in een eigen, lokaal, jaarverslag.

Uitgangspunten voor het werk van de medewerkers van het Leerplein zijn dat het recht op onderwijs en de behoefte van de jongere centraal staan en dat er sprake moet zijn van een doorlopende leerlijn voor jongeren van 5 tot 27 jaar.

Recht op onderwijs

Het landelijk vastgestelde recht op onderwijs van jongeren en de zorgplicht van de schoolbesturen is onder andere vastgelegd in de nieuwe Wet Passend Onderwijs, de Leerplichtwet 1969 en de RMC- en VSV wet- en regelgeving. De mogelijkheden van de jongere staan centraal, maar de overheid en het onderwijsveld verwachten inzet en ook een directe betrokkenheid van ouders. Onderwijs is een recht en kan een jongere een beter toekomstperspectief bieden. Dit recht brengt echter ook verplichtingen met zich mee voor de jongeren en hun ouders.

Verzuimmeldingen schooljaar 2016-2017 en 2017-2018

	5-12 jaar		12-18 jaar		18-23 jaar *		alle leeftijden	
Schooljaar	16-17	17-18	16-17	17-18	16-17	17-18	16-17	17-18
Relatief verzuim	47	50	487	483	799	630	1.333	1.163
Luxe verzuim	88	83	63	59			151	142
Absoluut verzuim	8	3	53	43			61	46
Totaal	143	136	603	585	799	630	1.545	1.351

* Zuid-kennemerland en IJmond

4 Verzuimaanpak

Een leerling dient de school te bezoeken volgens het rooster. Als hij/zij dat niet doet is er sprake van (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim. De leerplichtwet onderscheidt twee soorten ongeoorloofd verzuim: absoluut verzuim en relatief verzuim. Bij absoluut verzuim staat de jongere niet ingeschreven op een school zonder te beschikken over een vrijstelling van de inschrijvingsverplichting. Bij relatief verzuim gaat het om spijbelgedrag van een jongere, dat verschillende oorzaken kan hebben. Een specifieke vorm van relatief verzuim is luxe verzuim. Dit is verzuim rond de vakanties waarvoor de directeur van de school geen toestemming heeft verleend.

Het wettelijk kader voor leerplicht rondom schoolverzuim is strak. Scholen zijn verplicht (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim van 16 uur in vier weken te melden bij de leerplichtambtenaar. Wij hanteren in onze regio in principe dezelfde stelregel voor het melden van verzuim van jongeren boven de 18 jaar, waarbij het risico op uitval en het niet behalen van het diploma uitgangspunt is.

Wanneer we kijken naar de regio zien we dat het verzuim in het primair en voortgezet onderwijs min of meer gelijk blijft (er is sprake van een marginale daling) en dat het verzuim onder de doelgroep 18 tot 23 jaar daalt.

Het aantal absoluut verzuimers in deze tabel toont, conform de strakkere eisen vanuit het Ministerie van OCW, alle jongeren die op enig moment gedurende het schooljaar zelfs maar een dag niet ingeschreven staan bij een school. Deze jongeren dienen ook te worden meegeteld bij de thuiszitters (zie hoofdstuk thuiszitters).

Soms gaat het bij ongeoorloofd verzuim gewoon om af en toe een uurtje spijbelen, omdat een vak niet leuk gevonden wordt, om eerder "uit" te zijn, of gewoon uit balorigheid. Soms is dat ongeoorloofde verzuim een signaal van dieperliggende problemen. Zeker in dit soort gevallen is verzuim vaak een voorbode voor schooluitval. Daarom zetten wij in op preventieve gesprekken, waarbij we een jongere al na enkele uren ongeoorloofd verzuim spreken om de oorzaken van het verzuim te achterhalen en het oplossen van het verzuim en schooluitval te voorkomen.

Werkwijze

Scholen melden verzuim via het digitale verzuimloket van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). Een dergelijke verzuimmelding komt digitaal in het registratiesysteem binnen en wordt door de administratie doorgezet naar een leerplichtambtenaar of een RMC trajectbegeleider. Op grond van een verzuimmelding zal deze de jongere en/of zijn/haar ouders oproepen voor een gesprek. Indien nodig wordt bij de school geïnformeerd naar de achtergrond van de verzuimmelding. In het gesprek wordt geprobeerd de oorzaken van het verzuim te achterhalen. Er kunnen meerdere gesprekken plaatsvinden.

Qua afhandeling van het verzuim zijn er voor de leerplichtambtenaar op basis van de wetgeving verschillende mogelijkheden:

- Doorverwijzen naar of inschakelen van hulpverlenende instanties.
- Waarschuwing (ingeval van een eerste, lichte leerplichtovertreding).
- HALT afdoening, werk- of leerstraf (bijvoorbeeld bij veelvuldig te laat komen).
- Proces verbaal inzenden naar het Openbaar Ministerie.

De RMC-trajectbegeleider heeft voor de afhandeling van verzuim van genoemde middelen feitelijk alleen de eerste tot zijn beschikking.

5 Preventieve activiteiten

In de regio Zuid-Kennemerland en IJmond proberen we preventief te handelen om verzuim zo snel mogelijk te stoppen en voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Daarvoor zetten we een aantal acties in.

Verzuimspreekuren

Het terugdringen van schooluitval begint met de bestrijding van verzuim in een vroeg stadium. Met alle scholen voor voortgezet onderwijs en alle vestigingen van het MBO in de regio zijn dan ook afspraken gemaakt over het houden van preventieve spreekuren. Hier worden jongeren al door de leerplicht-ambtenaar of RMC-trajectbegeleider gesproken bij enkele uren verzuim, maar wel nadat de school zelf acties heeft ondernomen. In de praktijk wordt gewerkt met een gezamenlijke aanpak voor leerplicht en RMC.

Huisbezoeken

Huisbezoeken worden afgelegd bij jongeren vanaf 16 jaar, wanneer zij niet reageren op oproepen voor een (verzuim-)gesprek bij leerplicht of RMC. Deze activiteit wordt uitgevoerd door een tweetal RMC-trajectbegeleiders die proberen tijdens het huisbezoek in gesprek te gaan met de jongere en/of de ouders over opleiding en diplomering en mogelijke problemen die er de reden van zijn dat de jongere niet naar school gaat.

VSV-coach

In een samenwerking tussen het NOVA College en het Leerplein wordt door VSV-coaches extra inzet gepleegd voor verzuimende 18+-jongeren. De bedoeling is om het verzuim op het MBO, dat relatief hoog is, nog verder terug te dringen. De VSV-coaches spreken jongeren die:

- door de studieloopbaanbegeleider worden doorverwezen naar de VSV-coach, nog vóór een spreekuurgesprek heeft plaatsgevonden;
- na een spreekuurgesprek nazorg nodig hebben;
- na een spreekuurgesprek blijven verzuimen.

Leer-werkmakelaar

Het percentage jongeren dat uitvalt door het niet hebben van een werkplek bij het gaan volgen van een BBL-opleiding (Beroeps Begeleidende Leerweg) was relatief hoog. Daarom is enkele jaren geleden besloten leer-werkmakelaars in te zetten. Zij helpen jongeren, die geen leerwerkbaan kunnen vinden of deze verliezen tijdens de opleiding, bij het vinden van een werkgever. Zij bemiddelen naar een leerwerkplek of, voor jongeren van de Entree-opleiding, naar een baan.

Zo'n 50 RMC jongeren en 9 jongeren van ISK en VSO zijn in het afgelopen schooljaar door de leer-werkmakelaar van het Leerplein bediend. Daarnaast helpt de leer-werkmakelaar jongeren op het ROC met een stage- of leerwerkplek.

Zomeracties

Jaarlijks schrijft het Leerplein de ouders van alle VMBO-examenkandidaten in onze regio aan om het belang aan te geven van een tijdige inschrijving van hun kind bij een vervolgopleiding. Met een VMBO-diploma op zak hebben deze jongeren immers nog geen startkwalificatie. Het Leerplein wijst ouders op de verantwoordelijkheid van tijdig inschrijven en van inschrijven bij meerdere opleidingen vanwege het risico op

niet-plaatsing. Daarnaast benadert het Leerplein jaarlijks alle scholen voor VMBO met het verzoek om de vervolgbestemming van hun examenkandidaten aan de administratie van het Leerplein door te geven. Zo wordt vanuit het Leerplein geprobeerd de overstap naar het MBO intensief te begeleiden en te voorkomen dat jongeren tussen wal en schip vallen.

Na de zomervakantie werken de vsv-coaches nauw samen met medewerkers van het NOVA College. In het kader van de VSV-aanpak worden jongeren die bij het NOVA College in de klas zouden moeten zitten maar er niet zijn, opgebeld met de vraag waarom zij niet aanwezig zijn. Het doel is om jongeren waar mogelijk nog vóór 1 oktober terug te leiden naar school zodat zij geen voortijdig schoolverlater worden.

6 Sanctionerend optreden

Leerplichtambtenaren die een bevoegdheid hebben als Buitengewoon Opsporings Ambtenaar (BOA) mogen een HALT-verwijzing afgeven of een proces verbaal (PV) opmaken voor overtredingen van de leerplichtwet. Deze sanctionerende maatregelen kunnen alleen voor leer- en kwalificatieplichtige jongeren worden ingezet en behoren dus niet tot het instrumentarium van de RMC trajectbegeleiders.

Een HALT-straft is altijd een leer- of taakstraf, waarbij de leerling moet aantonen zich aan gemaakte afspraken te kunnen houden. Lukt dat niet, dan wordt gesproken van een negatieve HALT-afdoening. In principe moet dan proces verbaal worden opgemaakt tegen de jongere. Wanneer proces-verbaal wordt opgemaakt gaat een zaak het strafrechtelijke circuit in. In geval van een proces verbaal tegen een jongere voor relatief verzuim kan een zaak in het uiterste geval op zitting komen voor de rechter. Vaker wordt

Aantal opgemaakte HALT-afdoeningen en Processen verbaal, schooljaar 2016-2017 en 2017-2018

Aantal BOA's	2016-'17			2017-'18		
	HALT	PV	Totaal	HALT	PV	Totaal
Relatief verzuim	44	26	70	40	40	80
Luxe verzuim		42	42		61	61
Absoluut verzuim		2	2			
Totaal	44	70	114	40	101	141

Afhandeling HALT-afdoeningen en Processen verbaal, schooljaar 2016-2017 en 2017-2018

	2016-'17					2017-'18				
	Leer- of taakstraf jongere	Boete ouders	Overig	Onbekend	Totaal	Leer- of taakstraf jongere	Boete ouders	Overig	Onbekend	Totaal
Relatief verzuim	6	5	22	37	70	11	4	19	46	80
Luxe verzuim		20	3	19	42		50	2	9	61
Absoluut verzuim		1	1		2					
Totaal	6	26	26	58	114	11	54	21	55	141

er een afdoening getroffen in een JOM-zitting (Jeugd Officiers Model). Een proces verbaal kan worden opgemaakt tegen de ouder van een kind of jongere en vanaf de 12^e verjaardag ook tegen een jongere zelf.

Gemeenten zijn verantwoordelijk geworden voor de gehele jeugdzorg, zowel in het vrijwillig kader als in het gedwongen kader. Hierdoor is meer aandacht gekomen voor het vroegtijdig aanbieden van passende hulpverlening. Er wordt meer gezocht naar oplossingen in het civiele kader (vrijwillig en drang) dan in het strafrechtelijke kader. Dat lukt niet altijd en in sommige situaties is het opmaken van een proces verbaal dan toch als uiterste middel een oplossing om het doel te bereiken, namelijk geregeld schoolbezoek door de jongere.

In het schooljaar 2017-2018 zijn meer processen verbaal opgemaakt dan in het schooljaar daarvoor. In totaal gaat het om een verhoging met 14 processen verbaal voor relatief verzuim en om een verhoging met 19 processen verbaal voor luxe verzuim. De verklaring voor het hogere aantal processen verbaal voor relatief verzuim is wellicht de inmiddels opgedane ervaring met het feit dat zaken ook in de civiele route (bijvoorbeeld beschermingstafel) niet altijd opgelost

kunnen worden. Dan heeft de leerplichtambtenaar nog maar één middel tot zijn/haar beschikking: het proces verbaal.

Voor luxe verzuim van meer dan 1 dag wordt door de leerplichtambtenaar altijd proces verbaal opgemaakt, tenzij kan worden aangetoond dat er sprake is van overmacht. In geval van recidive (herhaling van luxe verzuim) wordt, ongeacht de duur van het verzuim, altijd proces verbaal opgemaakt.

7 Thuiszitters

In juni 2016 sloten toenmalig staatssecretarissen Dekker (onderwijs) en Van Rijn (volksgezondheid) een Thuiszitterspact met de PO-Raad, de VO-Raad, het ministerie van Veiligheid en Justitie en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om het aantal thuiszitters omlaag te brengen. In het pact is o.a. geregeld dat er in regio's doorzettingsmacht zal worden vastgelegd. Ook moet een stappenplan voor het tegengaan van thuiszitten worden opgesteld door gemeenten en samenwerkingsverbanden, waarin preventie, samenwerken met de zorg en maatwerk voor kinderen een belangrijke rol spelen.

Werkwijze

Geen thuiszitterscasus is gelijk aan de andere. Daarom is, zeker bij de thuiszittersaanpak, een individuele beoordeling nodig. Er is bij thuiszittende leerlingen bijna altijd sprake van meerdere problemen (multiproblematiek) en vaak is er behoefte aan hulpverlening. Hierbij is maatwerk vereist, te leveren door leerplicht en het onderwijsveld, in samenspraak met ouders.

Cijfers

Sinds het schooljaar 2016-2017 worden, op basis van een gewijzigde definitie van thuiszitters, de volgende groepen als thuiszitter geregistreerd:

- leer- of kwalificatieplichtige jongeren die zijn ingeschreven op een school en deze school *ongeoorloofd* 4 weken of langer niet bezoeken (langdurig relatief verzuim)
- leer- of kwalificatieplichtige jongeren die, op enig moment in het schooljaar, niet staan ingeschreven op een school en geen vrijstelling van de inschrijvingsverplichting hebben vanuit de leerplichtwet (absoluut verzuim).

Totaal aantal thuiszitters, schooljaar 2016-2017 en 2017-2018

	2016-'17			2017-'18		
	ZKL *	IJMOND	TOTAAL	ZKL	IJMOND	TOTAAL
Aantal thuiszitters	113	59	172	93	39	132
> 3 maanden	89	52	151	79	30	109
Opgelost	39	26	65	38	17	55

* ZKL = Zuidkennemerland

Voor wat betreft de cijfers zien we dat het aantal langdurig relatief verzuimers is afgenomen. Hier gaat het om jongeren die *ongeoorloofd* langer dan vier weken niet naar school gaan. In dit cijfer zijn jongeren die (psychisch) ziek zijn niet opgenomen, bij hen is immers sprake van geoorloofd verzuim.

Kijken we naar het absoluut verzuim dan zien we dat ook dit aantal ten opzichte van voorgaand schooljaar afgenomen is. Waar in het eerste jaar van de nieuwe registratie (iedereen die op enig moment in het schooljaar, al is het maar één dag, niet ingeschreven staat bij een school is een absoluut verzuimer) nog een enorme toename te zien was van geregistreerd absoluut verzuim, zien we dat dat nu normaliseert. In deze categorie zien we vooral een behoorlijk aantal 17-jarigen die te laat zijn met zich aanmelden bij een opleiding of die al snel uitvallen bij de opleiding en niet aansluitend met een andere opleiding kunnen starten.

Kijken we naar de totale groep van langdurig relatief verzuimers en absoluut verzuimers, dan komen we op een totaal aantal thuiszitters van 93 voor Zuid-Kennemerland en op een aantal van 39 voor de IJmond. Het grootste deel van deze thuiszitters gaat langer dan drie maanden niet naar school. Uiteraard streven partijen in de verzuimketen ernaar om deze jongeren zo snel mogelijk weer op een passend traject te plaatsen.

8 VSV-aanpak en de aanpak jongeren in kwetsbare posities (jikp)

In 2016 heeft de toenmalige minister vervolgmaatregelen aangekondigd om de risico's op uitval van bepaalde groepen te verkleinen en de waarborgen voor passende begeleiding te versterken.

- 1 Maatregelen voor het verbeteren van de aansluiting van VMBO, praktijkonderwijs (PRO), voortgezet speciaal onderwijs (VSO) op het MBO;
- 2 Maatregelen van extra maatwerk in Entree opleidingen en MBO 2;
- 3 Maatregelen voor een sluitend vangnet in de regio, waarbij de RMC regio als trekker wordt aangewezen.

Ad 1:

Met de schoolbesturen wordt structureel overleg gepleegd over de intensivering van de uitvoering van loopbaan- en beroepsoriëntatie om een betere aansluiting te bewerkstelligen tussen het VO en het MBO.

Ad 2:

Met het MBO in onze regio zijn specifieke afspraken gemaakt over het bieden van maatwerkoplossingen voor jongeren in de Entree-opleiding. Gedacht kan worden aan extra begeleiding of meer praktijkgerichte trajecten.

Ad 3:

In de regio wordt geprobeerd het sluitende vangnet vorm te geven door de inzet van uitstroomtafels en het brede aanbod van maatregelen ten behoeve van jeugd (zowel 18- als 18+), re-integratie, onderwijs- en leerwerkeraanbod (zie onder het kopje Jongeren in kwetsbare posities).

VSV

Aanvullende VSV maatregelen

Per 1 januari 2017 is de regeling voor de bestrijding van voortijdig schoolverlaten (VSV) vernieuwd en van kracht, de Regionale Vervolgaanpak 2017-2021. De aanvullende VSV maatregelen zijn op grond van analyses van de regio gezien. Er wordt in de periode 2017-2021 ingezet op vier hoofdthema's:

Plusvoorzieningen, Arbeidsmarkt-toeleiding, Keuzeondersteuning en Verzuimaanpak 18⁺.³

Oud-VSV

De hierboven genoemde aanvullende VSV-aanpak geldt vanaf 1 januari 2017 ook voor de zogenaamde oud-VSV-ers (jongeren zonder startkwalificatie die op de peildatum van 1 oktober niet zijn ingeschreven bij een opleiding). In het verslagjaar is een start gemaakt met het actief benaderen van deze doelgroep. Er is contact gezocht met de jongeren om te bezien of zij wellicht inmiddels open staan voor het volgen van scholing. Ook is nagegaan of deze jongeren wellicht in aanmerking komen voor een EVC-traject (Eerder Verworven Competenties) door opgedane werkervaring.

Omdat deze jongeren in het verslagjaar zijn benaderd worden zij (opnieuw) meegeteld als RMC-er in dit verslagjaar. Daardoor lijkt er een flinke toename te zijn van het aantal RMC-ers. Dat valt in de meeste gevallen wel mee. In de bijlage bij het jaarverslag met de tabellen per gemeente is bij tabel 7 (Zuid-Kennemerland) of 1 (IJmond) aangegeven hoeveel van het totale aantal RMC-ers tot de doelgroep oud-VSV behoren.

Jongeren in kwetsbare posities

Naast de doelgroep nieuwe VSV-ers worden ook extra maatregelen getroffen voor jongeren in kwetsbare posities (jijkp). Dit zijn jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt die vanwege een bijzondere thuissituatie, gedragsproblemen en/of specifieke leerbehoeften kwetsbaar zijn en een verhoogd risico lopen ongediplomeerd uit te vallen uit het onderwijs. Uit de uitvoeringspraktijk blijkt dat de multi-

³ De regioanalyses hebben uitgewezen dat de redenen voor voortijdige uitval met name liggen in: ongediplomeerd gaan werken (vanwege de aantrekkende economie), verkeerde beroepskeuze of verkeerd opleidingsniveau, overbelasting en complexe problematiek. Dat is precies waar de vier hoofdthema's in de aanvullende VSV-maatregelen zich op richten.

Aantal RMC-ers

2015-'16	2016-'17	2017-'18
1475	1480	1800 ⁴

problematiek waarmee jongeren te maken krijgen toeneemt. Uit landelijk onderzoek is bekend dat een derde van de voortijdig schoolverlaters "overbelast" is, d.w.z. te kampen heeft met meerdere problemen in de privé- of gezinssituatie. Deze groep is vooral te vinden in het VMBO, PRO, VSO en MBO 1. Ook zwerfjongeren, statushouders, tienermoeders, verslaafde en ex-gedetineerde jongeren behoren tot deze groep.

Uitstroomtafels

Voor de aanpak jongeren in kwetsbare posities is in de uitvoering in het voorjaar van 2017 gestart met de zogenaamde uitstroomtafels. Hierin wordt geprobeerd voor jongeren in kwetsbare posities die geen directe vervolgbestemming hebben,

⁴ Van de 1.894 RMC-jongeren zijn er 483 die, in het kader van de extra aandacht voor oud-VSV-ers, in dit schooljaar opnieuw zijn opgepakt. Het gaat hier dus om jongeren die vóór het schooljaar 2017-2018 al waren uitgevallen en al dan niet herplaatst. Deze groep wordt in cohorten actief benaderd. In het verslagjaar ging dat dus om een groep van 483 jongeren. In de tabel Herplaatsingen RMC/VSV treft u deze in de kolom "Gemeld vóór verslagjaar", met name bij de categorieën monitoring kwetsbare jongeren en nog in traject. Voor de vergelijking met eerdere schooljaren: wanneer we deze "extra" groep aftrekken van het aantal van 1.800 resteren er 1.317 reguliere RMC-ers over het verslagjaar.

een oplossing te vinden. Aan de uitstroomtafels nemen de zorgcoördinator van de school, re-integratiepartners, zo nodig partners jeugdhulp en dagbesteding deel. Daarnaast is ook aantal medewerkers van het Leerplein betrokken. Uitvoering vindt plaats onder de bestuurlijke regie van de VSV stuurgroep.

In het schooljaar 2017-2018 zijn 20 jongeren besproken tijdens de uitstroomtafels. Bij al deze jongeren was extra inzet nodig om iets te bereiken.

Resultaat:

Naar Entree	7
Naar MBO 2	2
Naar Gunning (VSO)	2
Perspectief traject	1
Agros (route begeleid werk)	1
ISK	1
Thuisonderwijs en begeleiding	1
Hulpverlening voorliggend	5

Herplaatsingen RMC, schooljaar 2016-2017 en 2017-2018

Herplaatsing naar	2016-'17			2017-'18		
	Gemeld vóór verslagjaar	Nieuwe RMC-ers (17-23 jr)	Totaal	Gemeld vóór verslagjaar	Nieuwe RMC-ers (17-23 jr)	Totaal
Scholing	65	401	466	75	323	398
Combi werk en scholing		10	10	1	14	15
Stagetrajecten/WET	9	22	31	3	18	21
(Opvang)voorzieningen	10	81	91	20	52	72
Subtotaal herplaatsing naar een vorm van scholing	84	514	598	99	407	506
Werk	43	322	365	64	300	364
Niet herplaatst	46	259	305	8	249	257
Subtotaal niet herplaatst naar scholing	89	581	670	72	549	621
Geen RMC/VSV	1	17	18		21	21
Overig/onbekend				16	22	38
Subtotaal overig	1	17	18	16	43	59
Monitoring kwetsbare jongeren		4	4	186	13	199
Nog in traject	10	180	190	361	54	415
Subtotaal monitoring/ intraject	10	184	194	547	67	614
Totaal	184	1.296	1.480	734	1.066	1.800

De bedoeling is om vanuit de uitvoering knelpunten te signaleren die doorstromen van deze jongeren belemmeren. Daarnaast dienen de uitstroomtafels als uitgangspunt om te komen tot een structurele, aanvullende beleidsaanpak voor jongeren in kwetsbare posities. In het Meerjarenbeleidsplan 2019-2022 wordt de beleidsaanpak voor jongeren in kwetsbare positie dan ook verder aangevuld.

Inventarisatie aanbod in de regio

Schoolbesturen en gemeenten in de regio zetten diverse maatregelen en projecten in om een zo groot mogelijk groep jongeren te kunnen bedienen. In dit kader is een regiobreed overzicht op het terrein van scholing, leerwerktrajecten, re-integratie

en dagbesteding opgesteld. Op basis hiervan wordt nagegaan of er hiaten in het aanbod zijn en of er voorzieningen moeten worden bijgesteld of aangevuld.

Trajecten

Het Leerplein is nauw betrokken bij een tweetal trajecten voor kwetsbare jongeren. Het WET wordt binnen het Leerplein uitgevoerd, de leerwerktrajecten van Perspectief worden uitgevoerd door een private organisatie.

WET

WET staat voor WerkErvaringsTraject en is een traject dat wordt uitgevoerd door een van de RMC-medewerkers. De jongeren die worden doorverwezen naar het WET hebben wat meer en wat intensievere begeleiding nodig dan door de reguliere RMC trajectbegeleider geleverd kan worden. Dit traject is toegankelijk voor jongeren van 16 tot 23 jaar en is specifiek bedoeld voor jongeren met keuzeproblemen. De looptijd per leerling bedraagt gemiddeld een half jaar. In het verslagjaar waren er 34 doorverwijzingen naar het WET vanuit de collega's van leerplicht en RMC. Van deze jongeren waren er 8 onder de 18 en 26 boven de 18. Er waren 17 jongens en 17 meisjes.

Resultaten:

8 jongeren zijn herplaatst naar school
10 jongeren zijn nog in begeleiding
9 gestopt vanwege diverse redenen (ontsporing, verslaving, psychiatrische problematiek, enz)
1 verhuisd en overgedragen aan RMC in nieuwe woonregio (daar herplaatst naar school)
2 doorverwijzingen naar ander traject omdat scholing geen optie bleek
4 niet gestart vanwege ernstige omstandigheden. Begeleiding wordt in het nieuwe schooljaar opgepakt.

Leerwerktrajecten

In de regio Zuid-Kennemerland en IJmond is Perspectief Leerwerkbedrijven gevestigd. Deze organisatie heeft als motto "Leren door te doen!" en biedt jongeren tussen de 16 en 23 jaar die uitvallen in het reguliere onderwijs een plek in een van de leerwerkbedrijven. Deze leerwerkbedrijven zijn er in de branches techniek en horeca. In de leerwerkbedrijven gaan de jongeren direct praktisch aan de slag in een echte werkomgeving, onder begeleiding van een leermeester. Extra hulpverlening is onderdeel van het traject. In het schooljaar 2017-2018 zijn 63 jongeren aan een leerwerktraject bij Perspectief begonnen. Dit gaat zowel om certificerende trajecten als om diplomerende trajecten. In het laatste geval wordt samengewerkt met het NOVA College, het MBO in onze regio. De jongeren ontvangen dan ook een MBO-diploma. Van de 63 gestarte jongeren zijn er 3 voortijdig gestopt.

Cijfers

De definitieve VSV-cijfers⁵ over het schooljaar 2016-2017 voor onze regio zijn in maart 2018 bekend gemaakt. Het aantal nieuwe VSV-ers bedroeg 547 (VO en MBO). Het percentage nieuwe VSV-ers voor onze regio bedraagt daarmee 1,8%, net iets hoger dan het landelijk gemiddelde van 1,7%. Dit heeft te maken met de randstedelijke problematiek zoals die zich in onze regio voordoet. Het resultaat over 2016-2017 is hiermee iets verbeterd ten opzichte van het schooljaar 2015-2016.

Nieuwe VSV-ers naar soort onderwijs schooljaar 2016-2017

	Deelnemers	VSV-ers	VSV %
Voortgezet onderwijs			
Landelijk gemiddelde VSV	956.351	4.574	0,48%
Regio	22.482	113	0,50%
Middelbaar Beroepsonderwijs			
Landelijk gemiddelde VSV	394.728	18.434	4,67%
Regio	7.408	434	5,86%
VAVO			
Landelijk gemiddelde VSV	7.375	785	10,64%
Landelijk totaal			
Landelijk gemiddelde VSV	1.358.454	23.793	1,75%

⁵ De VSV-cijfers van het Ministerie gaan over de volledige groep VSV-ers (12 tot 23 jaar). De meting van deze cijfers vindt plaats door het Ministerie op de peildatum 1 oktober, vanuit het bekostigingssysteem van DUO. Omdat de meting gedaan wordt op één dag is er sprake van een momentopname. De groep VSV-ers bestaat uit leer-/kwalificatieplichtigen (12-18 jaar) en RMC-jongeren (18-23 jaar). Waar wij rapporteren over leerplicht doen we dat over de gehele groep van 5-18 jaar. Waar wij rapporteren over RMC doen we dat over de gehele groep van 18-23 jaar. Bovendien rapporteren wij over het gehele schooljaar, dat wil zeggen dat onze leerplicht- en RMC-cijfers aangegeven hoeveel jongeren er gedurende het schooljaar verzuimd hebben, begeleid zijn, uitgevallen en herplaatst zijn. Door de verschillen in meetsystematiek zijn de VSV-cijfers niet vergelijkbaar met de leerplicht- en RMC-cijfers zoals gepresenteerd in dit jaarverslag.

Aantal afgegeven vrijstellingen, schooljaar 2016-2017 en 2017-2018

Wetsartikel	2016-'17	2017-'18
3a / 3b vervangende leerplicht	3	
5 sub a vrijstelling, lichamelijke en psychische gronden	74	72
5 sub b vrijstelling, bezwaar tegen de richting van het onderwijs	12	13
5 sub c vrijstelling, schoolbezoek in het buitenland	36	26
11 sub g, verlof op grond van gewichtige omstandigheden	9	13
15 vrijstelling, volgen van ander onderwijs	19	34
gedoogconstructie	1	
Totaal	154	158

9 Vrijstellingen

Een leerplicht-specifieke taak is het afgeven van vrijstellingen. Omdat Nederland een leerplicht kent moet een jongere een vrijstelling hebben om de school niet te hoeven bezoeken. De Leerplichtwet onderscheidt vrijstellingen van inschrijving bij een school en vrijstellingen van geregeld schoolbezoek. Voor jongeren in de RMC-leeftijd gelden deze vrijstellingen niet. Zij hebben immers geen plicht meer om naar school te gaan.

Vrijstelling van de inschrijvingsverplichting

Er is een drietal gronden op basis waarvan ouders vrijstelling kunnen krijgen van de verplichting hun kind in te schrijven op een school of instelling. Deze vrijstellingen kunnen worden aangevraagd bij de leerplichtambtenaar. Wanneer de vrijstellingsaanvraag voldoet aan de gestelde voorwaarden volgt vrijstelling van rechtswege.

- 1 Lichamelijke of psychische gronden (artikel 5 sub a)
- 2 Bedenkingen tegen de richting van de school (artikel 5 sub b)
- 3 Inschrijving bij een school in het buitenland (artikel 5 sub c)
- 4 Andere vorm van onderwijs (artikel 15, alleen voor kwalificatieplichtigen)

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof) is mogelijk op twee gronden.

- 1 Specifieke aard van het beroep van een van de ouders (artikel 11f)
- 2 Gewichtige omstandigheden (artikel 11g)

In beide gevallen beslist de directeur over aanvragen die betrekking hebben op een periode tot en met tien schooldagen.

Beleidskader

Omdat wij uitgaan van het recht op onderwijs voor alle jongeren kijken wij, samen met de hulpverlening en de samenwerkingsverbanden, naar de mogelijkheden die er zijn voor jongeren die in aanmerking zouden komen voor een vrijstelling op grond van artikel 5 onder a. In de regio wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van diverse onderwijszorgarrangementen.

Bij de aanvraag van vrijstellingen op grond van artikel 5 onder c wordt in principe een vrijstelling afgegeven voor

een periode van één schooljaar, tenzij ouders kunnen aantonen dat hun kind in een jaar niet langer dan acht maanden in het buitenland verblijft. Wanneer het kind langer dan acht maanden in het buitenland is, dient het te worden uitgeschreven uit de Basisregistratie Personen (BRP). Dit is vastgelegd in de BRP-wetgeving.

Cijfers

In het schooljaar 2017-2018 zijn er in totaal 158 vrijstellingen afgegeven. Dat ligt nagenoeg op het niveau van het schooljaar 2016-2017 (4 meer). De groei zit met name in de toekenning van vrijstellingen op grond van artikel 15. Het gaat hier om vrijstellingen van 17-jarigen die middels een alternatief traject deelnemen aan een vorm van scholing/ontwikkeling.

10 Samenwerking met de keten

Onderwijs

De medewerkers van het Leerplein werken lokaal en regionaal intensief samen met ketenpartners. Het onderwijsveld in brede zin is dé ketenpartner voor leerplicht en RMC. Leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders zijn bij verzuim en dreigende uitval vanzelfsprekende partners in de multidisciplinaire teams (MDO's) die op scholen georganiseerd worden. Daarnaast zijn er goede contacten met zorgcoördinatoren in het VO, met mentoren, studieloopbegeleiders, schoolmaatschappelijk werkers en trajectcoaches op het MBO.

Zorg en Veiligheid

Ook met ketenpartners uit jeugd- en hulpverlening en uit de veiligheids- en justitiële keten wordt nauw samengewerkt:

- CJG coaches, GGD (schoolartsen), Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, de Jeugd- en Gezinsbeschermers, GGZ instellingen.
- Veiligheidshuis, HALT, Openbaar Ministerie (OM), nazorg ex-gedetineerden

Werk en Inkomen

Participatiewet en toeleiding naar arbeid en dagbesteding

Met name voor de jongeren van 18 jaar en ouder, maar ook voor 16-/17-jarigen uit het Praktijkonderwijs, het VSO of de Entree, wordt samengewerkt ten behoeve van toeleiding naar arbeid of dagbesteding. Het Leerplein werkt dan ook nauw samen met de afdelingen Werk en Inkomen van de diverse gemeenten, de Werkgeversservicepunten en re-integratiepartners uit de arbeidsmarkt-regio (IJmond Werkt!, Pasmatch, Agros).

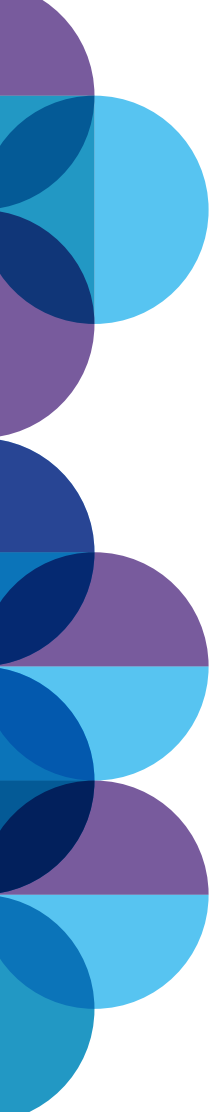
Ook in het kader van de Participatiewet wordt nauw samengewerkt met de afdelingen Werk en Inkomen. Een jongere met arbeidsvermogen die een uitkering aanvraagt in het kader van

de Participatiewet heeft in zijn/haar zoektermijn van vier weken een gesprek met een van de RMC-trajectbegeleiders, die op basis daarvan een scholingsadvies opstelt. Opleiding wordt namelijk gezien als voorliggende voorziening voor een uitkering. Voor jongeren van 18-23 jaar behoort dit tot de reguliere RMC taak, voor jongeren van 23-27 jaar is dit een extra taak. In het verslagjaar zijn 518 scholingsadviezen afgegeven voor de doelgroep 23 tot 27 jaar.

Ook op het gebied van arbeid ligt de samenwerking met Leren en Werken en het Stagebureau. Zij zijn partners voor de leer-werkmakelaars van het Leerplein en het MBO die voor jongeren stageplekken, BBL-plekken en banen zoeken (o.a. op niveau 1).

Statushouders

Ook in het kader van de aanpak statushouders werkt RMC samen met de afdelingen Werk en Inkomen (Team Statushouders) van de gemeenten in de regio. Voor de groep statushouders heeft RMC extra werkzaamheden uitgevoerd. Er is een Adviesteam gevormd, bestaande uit medewerkers van het Leerplein, Leren en Werken en het NOVA College. In het schooljaar 2017-2018 heeft dit Adviesteam 122 statushouders gesproken in de leeftijd

van 18 tot 30 jaar. De medewerker van het Leerplein heeft voor al deze statushouders een onderwijsadvies opgesteld en dat gedeeld met Team Statushouders van de betreffende gemeenten. Nagenoeg alle statushouders zaten op het moment van het adviesgesprek nog in het inburgeringstraject. De statushouders waren voor het merendeel afkomstig uit Syrië (87). Een minder grote groep kwam uit Eritrea (25). De overigen kwamen met enkelingen uit landen als Soedan, Irak, Iran, Ethiopië, Somalië, Pakistan en Saoedie-Arabië.

De insteek van het gesprek van het Adviesteam met de jonge statushouders (18 tot 30 jaar) is om te bezien in hoeverre zij nog schoolbaar zijn na de afronding van het inburgeringstraject. Voor alle gesproken statushouders is in kaart gebracht:

- 1 welk onderwijsniveau is behaald in het land van herkomst (naar de Nederlandse standaard);
- 2 of de statushouder leerbaar is;
- 3 welk onderwijstraject hij/zij in Nederland nog zou kunnen volgen.

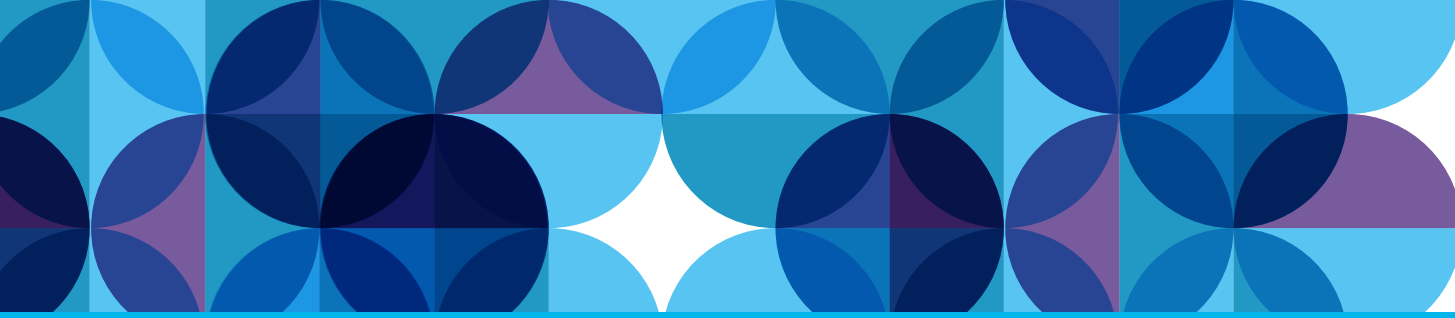
De inschatting ten aanzien van het vervolgtraject van de 122 gesproken statushouders is als volgt (dit staat los van wat de statushouder zelf wil gaan doen en is mede afhankelijk van het uiteindelijk behaalde taalniveau):

Hoger onderwijs (eventueel na schakeltraject)	35
MBO-scholing	7
MBO-schakeltraject	54
Route werk	16
Niet kunner	10

Jongerenwerk en Sociale (wijk)teams

Specifieke samenwerking is er in de uitvoering voor jongeren die schulden hebben, voor zwerfjongeren, statushouders en leerlingen van de ISK (internationale Schakelklas). De medewerkers van het Leerplein werken in toenemende mate samen met jongerenwerkers en de sociale (wijk)teams in diverse gemeenten.

Het beleid en de uitvoering van de Wet Passend Onderwijs, de transformaties in het Sociaal Domein (Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), Participatiewet) en de aanpak door Justitie zijn alle van invloed op het te voeren beleid in de bestrijding van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

Conclusies

We kunnen de volgende conclusies trekken:

- De in dit verslag verwerkte cijfers geven aan dat we goed op weg zijn de doelstellingen uit het Meerjarenbeleidsplan Aanval op de schooluitval 2015-2018 (Agenda voor de Toekomst) ⁶ te realiseren.
- Onder alle leeftijdsgroepen is sprake van een terugloop in het verzuim.
- De resultaten op het gebied van de bestrijding van verzuim en VSV zijn weliswaar goed, maar er is wel een trend zichtbaar dat vaker sprake is van complexere problematiek bij jongeren, waardoor er steeds meer sprake is van maatwerk.

6 Het streven is om in 2018 het verzuim met 20% te hebben teruggebracht ten opzichte van het schooljaar 2013-2014. Daarnaast willen we het aantal nieuwe VSV-ers met 30% omlaag brengen ten opzichte van het schooljaar 2012-2013. Bij dit alles moeten we rekening houden met het nieuwe streven van de rijksoverheid om in 2021 nog maar 20.000 nieuwe VSV-ers te hebben. Voor onze regio betekent dit 500 nieuwe VSV-ers in 2021.

Beleidspeerpunten 2018-2019

Op basis van het jaarverslag worden met het oog op alle ontwikkelingen de volgende beleidspeerpunten (in overleg met de ketenpartners) gecontinueerd:

- De behoeften en mogelijkheden van de jongere staan centraal.
- Verdere afstemming en intensieve samenwerking met Primair onderwijs, Voortgezet onderwijs, de Samenwerkingsverbanden Primair en Voortgezet onderwijs in de regio en het Middelbaar Beroepsonderwijs in en buiten de RMC-regio.
- Intensieve samenwerking met de terreinen van jeugdhulp, arbeidsbemiddeling, dagbesteding en veiligheid in alle gemeenten voortzetten
- Voortzetting van de geïntensiverde verzuimaanpak met de scholen.
- Voortzetting van de thuiszittersaanpak, mede op basis van nadere landelijke regelgeving en het landelijk Thuiszitterspact.
- Voortzetting van de VSV-aanpak en gerichte intensivering van extra maatregelen 2017-2021 , in het bijzonder maatwerktrajecten voor jongeren in kwetsbare posities en uitbreiding naar de doelgroep oud-vsv-ers.
- Voortzetting van uitstroomtafels ten behoeve van jongeren in kwetsbare posities om gezamenlijk passende vervolgtrajecten te kunnen inzetten.
- Verdere afstemming van (inter-)regionaal onderwijs- en arbeidsmarktbeleid, met name voor jongeren in kwetsbare posities en oud-vsv-ers.
- Opstellen van een Regionale Vervolgagenda voor de periode 2019-2022.

> Omdat
scholing
werkt!

www.leerplein-mzk.nl

T 023-5113660 E info@leerplein-mzk.nl
POSTADRES Postbus 511, 2003 PB Haarlem

Deelnemende gemeenten:

**Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude,
Heemskerk, Heemstede, Velsen, Zandvoort**